

HANDLINGSPROGRAM

2023-2027

Vedtatt på Landsmøte 28.01.23

FORMÅL OG IDÉGRUNNLAG

Pensjonistpartiet er et blokkuavhengig politisk parti som bygger sitt arbeid på norsk kulturarv, grunnlovens og rettstatens prinsipper og på en styrking av folkestyret.

Pensjonistpartiet arbeider for å skape et samfunn som er bedre å leve i for alle.

Miljø
og

sosiale faktorer skal tillegges minst like stor vekt som økonomi ved beslutninger som skal fattes i et langsiktig og bærekraftig perspektiv.

Pensjonistpartiet vil arbeide for at særlig utsatte grupper skal ha samme muligheter til samfunnsdeltakelse og inntektsutvikling som alle andre.

Pensjonistpartiet er et parti for alle, med spesiell vekt på aleneboende, uføre og pensjonister i alle aldre.

FOLKESTYRET

Norsk kultur og grunnlovens prinsipper skal legges til grunn for det norske demokratiet.

- Sterkere kommunalt selvstyre.
- Bedre mulighet for innsyn og deltagelse i demokratiske prosesser.
- Stemmerettsalderen i Norge skal være 18 år.
- Vurdere fylkeskommunens fremtid.
- Folkeavstemninger skal vurderes ved viktige avgjørelser for innbyggerne og skal være bindende.

OMSORGSTILBUDET

Pleie- og omsorgspolitikken skal ha som målsetting å bidra til en individuelt tilpasset tjeneste med et forsvarlig nivå som sikrer enkeltindividets integritet, verdighet og trygghet.

- Bedre samhandling mellom sykehus og kommunale helsetjenester.
- Alle som har behov for sykehjemsplass, skal ha rett til sykehjemsplass.
- Krav til enerom på sykehjem.
- Rett til å kunne bo sammen for ektefeller og samboere på institusjon.
- Omsorgslønn, pensjonspoeng og nødvendig avlastning for pårørende som tar ansvar for pleietrengende.
- Alvorlig syke må ikke flyttes fra sykehus.
- Et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser for demente.
- Velferdsteknologi må forutsettes å være til brukerens beste, kostnadsfritt.
- Offentlig-privat samarbeid innen helse og omsorg.
- Tilrettelegging for heltidsstillinger i helse og omsorg.
- Trygghetsalarm skal være gratis.
- Bedre kvalitet for våre innbyggere som bor på sykehjem.
- Eget kjøkken med kvalifisert personale på sykehjem.
- Fritt valg av sykehjem.
- Bemanningsnorm på sykehjem.
- Ha lagre av nødvendig medisinsk utstyr.
- Alle helsebygg skal ha universell utforming.
- Sykehjemmene skal kunne tilby enten fastvakt eller våketjenester til pasienter som er i livets siste dager.
- Viktig å legge til rette for gode og aktive treningsmuligheter for eldre, aktivtørere på alle sykehjem.
- Alle som har behov for det og som får redusert tannhelse, hørsel og syn, skal få nødvendig behandling, hjelpemidler dekket av trygdesystemet.

LEVEKÅR

Barn og unge

Pensjonistpartiet vil arbeide for gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

- Et forsvarlig hjelpeapparat for å ivareta volds- og overgrepsoutsatte barn og unge.
- Tilrettelagt undervisning slik at den enkelte elev får tilpasset opplæring, uansett nivå og behov.
- Gratis aktiviteter i skolens regi.
- Nær familie skal vurderes først ved omsorgsovertakelse når det er mulig.
- Nulltoleranse for mobbing.
- Private skoler som et supplement til de offentlige.
- Vi ønsker mer likestilling av praktiske og teoretiske utdanning i videregående skole.
- Heving av status for yrkesfag.
- Vurdere heldagsskoler (8-timers dag) i grunnskolen som inkluderer lekser og fritidsaktiviteter.
- Det skal være brukermedvirkning ved bygging/rehabilitering og drift av barnehager og skoler.
- Barnehager og skoler skal være utformet slik at de kan brukes av flest mulig, på en likestilt måte.
- Fritidskort for barn og unge fra familier med svak økonomi.
- Like lønns- og pensjonsvilkår i private barnehager og offentlige barnehager.
- Det skal settes inn tiltak mot utenforskap da det er svært viktig for at flest mulig unge skal fullføre VGS.
- Studenter og skoleelever bør kunne reise gratis med kollektiv transport lokalt.

Voksne

Pensjonistpartiet ønsker å sikre gode vilkår for alle:

- Omsorgslønn, pensjonspoeng og nødvendig avlastning for pårørende som tar seg av pleietrengende i nær familie.
- Valgfri fordeling av fødselspermisjon mellom mor og far.
- Redusert krav til egenkapital ved kjøp av bolig for førstegangsetablerere.
- Pensjonistpartiet vil arbeide for at det blir et NAV ombud i alle fylker.
- Tilbakeføring av avkortningen av AAP slik det var før endringen i 2018.
- Styrking av ordningen med gravferdsstøtte.
- At det bygges nok boliger med et prisnivå som gjør at både unge, aleneboende, funksjonshemmede og minstepensjonister har mulighet til å bo der.
- Utrede muligheten for å regulere maksimum utleiepris.
- Utrede borgerlønn.
- Bedre ordning fra Husbanken til unge voksne som blir syke. Det skal være et individuelt tilpasset tilbud og ikke en sykehjemsplass.

Seniorer og eldre

Pensjonistpartiet vil arbeide for verdige levekår med god livskvalitet for eldre

- Pensjonistpartiets politikk for seniorer og eldre skal innrettes mot å skape verdige levekår med god livskvalitet.
- Det er viktig at ensomhet forebygges.
- Bestemmelser i lov og regelverk som diskriminerer eldre mennesker må fjernes.
- Sikre at årlig prosentvis inntektsvekst blir lik for alderspensjonister og uføre som for yrkesaktive.
- Opphør av underregulering, samordning og avkortning av pensjon.
- Minstepensjon må heves til minst 4 G.
- Reversering av vedtak om bortfall av enkepensjon.
- Nødvendig behandling og hjelpemidler ved redusert tannhelse, hørsel og syn dekkes av trygdesystemet.
- Det må være tannlegekontor i hver kommune.
- Kommunen må sikre gode driftsmuligheter for eldrecentre og frivilligsentraler for å kunne opprettholde disse som møteplasser.
- Ordningen med tilrettelagt transport må utvides og styrkes.
- Seniorer og eldre må tilbys dataopplæring.
- Forbud mot å diskriminere eldre arbeidstakere i arbeidslivet.
- Husleien for omsorgsboliger må være til selvkost og ikke markedspris, kommunene må oppgi hva kostnad er for de enkelte omsorgsboligene.
- Mennesker som bor på sykehjem/institusjoner skal ha minst 1/3 del igjen av sin pensjon.
- De som har rett til honnørbillett, skal lokalt reise gratis med offentlig transport.
- Opprettholdelse av et nasjonalt eldreombud.

Uføre

Pensjonistpartiet vil arbeide for å bedre tilbudet for uføre

- Samme inntektsutvikling for uføre som for yrkesaktive, opphør av all avkortning og underregulering.
- Samme skatte- og trygdeavgiftssatser for uføre som for alderspensjonister.
- Tilrettelegging av arbeidsliv og lærlingeplasser for uføre.
- Beregningsordningen for «ung ufør» gjennomgås og styrkes.
- Eget tilpasset botilbud til unge uføre.
- Inntekt inntil 1G uten at uførepensjon blir redusert.
- Deltakelse i politisk arbeid uten at dette trekkes fra uførepensjon eller har innvirkning på andre beløp enn det som kan opptjenes inntil 1 G.

Aleneboende

Pensjonistpartiet vil arbeide for at aleneboende skal få reduserte utgifter

- Tilpasse skatte- og avgiftssystemene for aleneboende.
- At det bygges nok boliger som er tilpasset aleneboende med et prisnivå som gjør at de har mulighet til å bo der.

HELSETILBUDET

Pensjonistpartiet vil at norsk helsevesen skal organisere et helhetlig behandlings- og rehabiliteringstilbud som sikrer befolkningen et kompetent hjelpeapparat.

Nærhet, faglig kvalitet og effektivitet er viktige kriterier.

- Gjennomføring av en helsereform slik at staten har hovedansvar for helsepolitikken.
- Bevaring av lokale sykehus for å sikre korte avstander fra bosted til akutttilbud og fødestuer.
- Flere institusjonsplasser for psykisk alvorlig syke.
- Prioritering av forebyggende rusomsorg.
- Innføring av en bemanningsnorm for helseinstitusjoner/sykehjem.
- En nasjonal standard for all helsetjeneste ved alle behandlingssteder.
- Tannpleie og munnhelse som en del av det offentlige helsetilbudet med egenandelskort.
- Kortere saksbehandlingstider hos NAV ved behandling av AAP og uføresøknader.
- Økt utdanningstilbud i spesialutdanning for geriatri og andre spesialstillinger.
- Etablere NAV ombud i alle fylker.
- Styrke tiltak for bedre folkehelse.
- Krav om flere pakkeløp i spesialisthelsetjenesten/individuell tilpasset behandling.
- Screening av prostata for menn slik kvinner har det med mammografi.
- Opprettelse av flere rehabiliteringsplasser.
- Tildeling av midler til frivillige organisasjoner som avhjelper med treningsplasser for ulike pasientgrupper.
- Krav til at ansatte i helsetjenesten gjør seg forståelig på norsk.
- Forbedring av fastlegeordningen.
- Flere plasser innen rusomsorgen.
- Bedre samarbeid mellom private ideelle organisasjoner, helseforetakene og kommunene.

JUSTISPOLITIKKEN

Staten har ansvaret for å etablere et effektivt politi som er synlig og tilgjengelig når innbyggere har behov for hjelp.

En av grunnpilarene i demokratiet er et godt fungerende og uavhengig rettsapparat som oppleves rettferdig av befolkningen.

- Et mer synlig politi slik at det skapes trygghet i nærmiljøene.
- Gjenopprettelse av lokale lensmannskontorer.
- Nulltoleranse for alle lovbrudd.
- Nærhet i tid mellom lovbrudd, dom og soning.
- Egne soningstiltak for førstegangskriminelle.
- Skjerpelse av strafferammen for kriminalitet mot barn, funksjonshemmede og eldre pleietrengende.
- Lokalisering av forliksråd innen kommunens grenser.
- Etablering av dyrepoliti i hvert politidistrikt.
- Et godt rehabiliteringstilbud under og etter soning.
- Korrupsjon må bekjempes.
- Styrking av politiet og tolletaten for mer effektiv grensekontroll.

- Bekjempelse av datakriminalitet styrkes.
- Økning av grensen for fri rettshjelp.
- NAV ofre skal ha oppreisning, tilbakebetaling og erstatning og de som er dømt skal få dommen annullert.
- Utenlandske statsborgere som blir dømt til lengre fengselsstraff skal sone straffen i hjemlandet.

KOMMUNIKASJON OG SAMFERDSEL

Å sikre en god infrastruktur for vei, jernbane, båt og fly er viktig i vårt langstrakte land.

Like viktig er det å sikre en god digital infrastruktur som sikrer kontinuerlig drift av vitale samfunnsfunksjoner som politi, brannvesen og ambulanse.

- Pensjonistpartiets samferdselspolitiske mål er å sikre en god og miljøvennlig infrastruktur som ivaretar samfunnets behov for sikker framkommelighet og formålstjenlig frakt av mennesker og gods.
- Bygging og vedlikehold av veinettet i Norge finansieres i sin helhet over statsbudsjettet.
- Ferger er en del av stamveinettet.
- Bompengavgiften bør fjernes, veier bør finansieres gjennom statsbudsjettet.
- Der det inntil videre kreves bompenger, må dette gjelde alle biler, også elbiler. Og bompengene skal pengene kun brukes til veien de kreves inn for.
- Slå sammen alle bomselskap i Norge til ett selskap.
- Et godt bredbåndstilbud i alle deler av landet.
- Vedlikeholdsetterslep på fylkeskommunale veier må intensiveres og styrkes.
- Mer gods over fra vei til båt og tog.
- Utbygging av gang- og sykkelveier.
- Prioritering av rassikring av utsatte veier.
- Opprettholdelse av kortbanenettet.
- Styrking av luftambulansen.
- Øke tilskudd til flom og rassikring.
- Trygge fortau for gående.

MILJØ OG KLIMA

Pensjonistpartiets grunnsyn er at det er både vår plikt og vårt ansvar å ta vare på miljøet med en bærekraftig bruk av naturressursene.

- Pensjonistpartiets grunnsyn er å ta vare på miljøet med en bærekraftig bruk av naturressursene.
- Kampen for en livskraftig klode må ligge i forkant av politiske beslutninger.
- Vern av dyrket mark og bevaring av kulturlandskapet.
- Større satsning på fornybare energikilder.
- Vi sier nei til vindkraftutbygging i norsk natur.
- Statlig støtte til energiøkonomisering i så vel private husholdninger som i bedrifter.
- Økt utbygging av kollektivtilbudet i byer og tettsteder.
- Vern av grønne lunger i byer og tettsteder.
- Rask overgang fra tungolje til miljøvennlig drivstoff for skip som besøker norske havner, skip som besøker norske havner og farvann tilbys landstrøm.
- Ingen igangsetting av oljeboring i sårbare områder og i arktiske strøk uten en forutgående konsekvensutredning. Oljeboring i sårbare områder krever konsekvensutredning.
- Bistå, veilede og gi støtte til målrettet arbeid for løsninger innen fornybar energi.

- Innføring av lovverk for å bidra til mindre bruk av plastemballasje.
- Etablering av et lovverk som sikrer trygg boligetablering, slik at vi unngår å bygge i ras- og flomutsatte områder.
- Oppgradering av dagens vannkraftanlegg for større utvinning.
- Fremme vern av naturressurser, miljø og klima.
- Alternativ energitilgang på sokkelen bekostes av oljeselskapene selv.
- Det settes makspris på strøm og nettleie til 50 øre pr kwh, inkl. mva. til husholdninger
- Produksjon og salg av strøm i offentlig energi.
- Nettleien skal brukes til utbedring av nettet og ikke til utbytte.
- Bedre vilkår for småkraftverk og etablering av solcellepaneler.
- Vurdere nye energikilder.
- Styrke overføringskapasiteten innad i Norge ved overproduksjon i enkelte områder. Dette skal ikke øke prisen i områder med overkapasitet.
- Tapping av vannmagasiner må reguleres til fordel for innbyggene.
- Ingen bygging av flere utenlandskabler eller bygging av kabler for elektrifisering av oljeinstallasjoner til havs med landstrøm.
- Opphør av Acer-avtalen.
- Felles Nordisk panteordning utredes.
- Utrede bruk av kjernekraft i Norge.

UTENRIKS- OG FORSVARSPOLITIKK

Norsk forsvarspolitik skal sikre frihet, trygghet og uavhengighet. Dette skjer best i samarbeid med landene innenfor NATO-alliansen.

- Tilstrekkelige bevilgninger til totalforsvaret for å kunne ivareta en god forsvarsevne.
- Styrking av heimevernet og sivilforsvaret.
- Sikker beredskap mot terror nasjonalt, samarbeid med andre land om globale trusler.
- Norge skal bidra med diplomatisk arbeid innenfor internasjonale organisasjoner.
- Norge stiller med fredsbevarende styrker innenfor FN-systemet.
- Reforhandling og forbedring av EØS avtalen.
- Bygge og vedlikeholde nok tilfluktsrom.
- Flere bør få mulighet til å avtjene førstegangs tjeneste.
- Stå støtt på NATO medlemskapet, arbeide aktivt for å samle de nordiske landene.

INNVANDRINGS- OG ASYLPOLITIKKEN

Innvandringens politikkens mål er å ivareta rettssikkerheten for mennesker som reiser inn i, evt. ut av, eller oppholder seg i Norge.

Flyktningens politikkens mål er å sørge for rask undersøkelse av asylsøkerens status og ved godkjenning, legge forholdene til rette for at asylsøkere som får opphold kan bli inkludert i samfunnet på best og raskest mulig måte.

- En streng og rettferdig asyl- og innvandringspolitikk.
- At Norge kun skal motta sin andel av kvoteflyktningene.
- Kortere saksbehandlingstid ved asylsøknader og ankebehandling.

- Familiegjenforening begrenset til 1 ektefelle og deres egne barn.
- Tilrettelegging av forholdene slik at innvandrere med oppholds- og arbeidstillatelse raskt kan integreres i det norske samfunnet.
- Det skal avsettes tilstrekkelige midler til det arbeidet inkluderingen krever.
- Det må gis bevilgninger til rask undersøkelse av flyktingenes status og identitet.
- Utvisning av asylsøkere som utfører straffbare handlinger.
- Forbud mot bruk av heldekkende ansiktsplagg i offentlige rom.
- De enkelte kommuner skal ikke ta imot flere asylsøkere enn de klarer å få integrert.
- Barn som er oppvokst i Norge får bli i landet selv om foreldrene utvises.
- Opprettelse av og tilrettelegging for flere arbeidsplasser for innvandrerkvinner.

ØKONOMI

En trygg og forutsigbar økonomi med bærekraft er grunnleggende for vår velferds-utvikling.

- Samle kunnskap og intensivere forskning med sikte på bærekraftig økonomisk utvikling.
- Et rettferdig inntekts-, skatte og avgiftssystem.
- Kraftkilder skal ikke selges til utlandet og hjemfallsretten skal opprettholdes.
- Ingen eiendomsskatt for private boliger.

- Statlig finansiert omsorg.
- Styrking av kommuneøkonomien gjennom en revisjon av kommunenes inntektssystem.
- Tilrettelegging for at det stimuleres til økt innovasjon og næringsutvikling der det kan skapes nye arbeidsplasser.
- Økte midler til forskning.
- Ingen gjeninnføring av arveavgift.
- Ingen formueskatt for formuer under 100 millioner. Utrede ett tak på formueskatten.
- Utredning av flat beskatning.
- Økning av minstefradraget til 150 000 kroner.
- Moms på norskprodusert mat avvikles.
- Kontanter skal være ett gyldig betalingsmiddel uten ekstra påslag.

NÆRINGSPOLITIKK

En trygg og forutsigbar næringspolitikk og en økonomi med forutsigbarhet er grunn-leggende for et godt næringsliv.

- Økt satsing innen marin og maritim næring.
- Statlig eierskap til fiskekvoter.
- Offentlige rammebetingelser innrettes slik at norsk næringsliv er konkurransedyktig.
- Forenkling av lover og regelverk slik at nyetableringer blir lettere å gjennomføre.
- Tilrettelegging for en lønnsom matproduksjon og en bærekraftig landbruksnæring.
- Det må sørges for mer produksjon og lager av mat i Norge, matsikkerhet.
- Det må sikres en produksjon og nødvendig lager av medisin, legemidler, medisinsk utstyr og smittevernutstyr i Norge.
- Viktig å bevare skogen.
- Vi vil arbeide for levende bygder og grender.
- Pensjonistpartiet vil arbeide for at forholdene legges til rette for at det stimuleres til økt innovasjon og næringsutvikling der det kan skapes nye arbeidsplasser.
- Næringspolitikken skal stimulere til økt verdiskaping i næringslivet der forutsigbarhet og langsiktighet vedr. rammebetingelser er av sentral betydning i en aktiv verdiskapingspolitikk.
- Norsk næringsliv må videreutvikles basert på nasjonens naturressurser. Vi vil fortsatt sikre nasjonal kontroll over naturressursene for å at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeid ligger i Norge.
- Forenkle krav til rapportering fra næringslivet og bidra i større grad i oppstartsfasen av nye bedrifter og ideer gjennom at deler av virkemiddelapparatet kan ta større risiko enn i dag.
- Legge til rette for at fornybare energiresurser benyttes til videre utvikling av norsk kraftforedlende industri.
- Norges største naturressurser finnes i hav-rommet. Det marine og det maritime næringslivet utgjør, sammen med offshorevirksomheten, leverandørindustrien og kystfiske våre mest komplette næringsklynger.
- Ikke dyrkbar mark i LNF områder må kunne videreutvikles. Det må tas hensyn til sammenhengende naturområder og biologisk mangfold. Viktig med fokus på arealbevissthet.
- Sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for næringslivet og landbruket.
- Offentlig eierskap til kritisk infrastruktur.
- Flere lærlinger innen både offentlig og privat sektor.
- Økte tilskudd til bedriftene for å ta imot lærlinger.
- Det bør lovfestes at bedrifter over en viss størrelse må ta inn lærlinger.
- Flere tilrettelagte arbeidsplasser for mennesker med funksjonsnedsettelse.
- Utenlandsk arbeidskraft skal ha tarifflønn.
- Økt innsats mot arbeidskriminalitet.
- Tilrettelegging for produksjon av medisin i Norge.
- Kostpris for byggesaksgebyrer.

KULTUR

Vårt mål er en styrking og videreutvikling av våre samfunnsverdier og normer.

- Kulturpolitikken skal medvirke til å definere og styrke norsk kultur og språk.
- Aktivitetskort for eldre og uføre.
- Den kulturelle spaserstokken opprettholdes og styrkes.
- At kulturpolitikken skal verne og vedlikeholde våre bærende kulturinstitusjoner.
- En kulturpolitikk som legger til rette for utøvelse av et mangfoldig og skapende kulturliv.
- Avsetning og sikring av arealer og midler til tur- og lysløyper.
- Styrking og prioritering av frivilligheten.
- Økte bevilgninger til kulturskolen.
- Større satsning på breddeidrett til barn og unge.
- Prioritering av kulturmidler til distriktene.

BLI MEDLEM

Meld deg inn i Pensjonistpartiet i dag og bli medlem av et team av samfunns-interesserte mennesker som arbeider for en rettferdig fordeling og verdige levekår for alle.

Du finner informasjon på vår nettside: Pensjonistpartiet.no

eller sende en e-post til post@pensjonistpartiet.no

